

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 9 juli 1997 *

I mål T-455/93,

Hedley Lomas (Ireland) Ltd, bolag bildat enligt irländsk rätt, Dublin,

Sharpbond Trading Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, Stratford-upon-Avon
(Förenade kungariket),

J. & S. A. Wood (Livestock Exports) Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt,
Redditch (Förenade kungariket),

J. & S. A. Wood, Redditch,

Lesley Dorothy Joan Mills, Framlingham (Förenade kungariket),

Live Sheep Traders Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, Framlingham,

* Rättegångsspråk: engelska.

Livestock Sales Transport Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, Framlingham,

Peter Ziokowski, Folkestone (Förenade kungariket),

Brigstock Farms Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, London,

K. A. & S. B. M. Feakins, Llancloudy (Förenade kungariket),

Deaconvale Ltd, bolag bildat enligt engelsk rätt, Gloucester (Förenade kungariket),

företrädna av **Conor Quigley**, barrister i England och Wales, enligt fullmakt av **Anthony M. Burstow**, solicitor, Crawley, delgivningsadress: advokatbyrån **Jean-Marie Bauler**, 42, Grand-rue, Luxemburg,

sökanden,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av **Thomas Van Rijn** och **Christopher Docksey**, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, biträdda av

Philippa Watson, barrister, advokat i England och Wales, delgivningsadress: Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

med stöd av

Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av John E. Collins, i egenskap av ombud, Treasury Solicitor's Department, biträdd av Gerald Barling, QC i England och Wales, delgivningsadress: Förenade kungarikets ambassad, 14, boulevard Roosevelt, Luxemburg,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring av artikel 2 i kommissionens förordning (EEG) nr 1922/92 av den 13 juli 1992 om ändring av förordning (EEG) nr 1633/84 om tillämpningsföreskrifter för det rörliga slaktbidraget för får och om upphävande av förordning (EEG) nr 2661/80 samt bestämning av villkoren för ersättning för den återbetalning av clawback som följer av domstolens dom i de förenade målen C-38/90 och C-151/90 (EGT L 195, s. 10),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna P. Lindh och J. D. Cooke,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 21 november 1996,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser och bakgrund till tvisten

- 1 Den gemensamma organisationen av marknaden för får- och getkött inrättades genom rådets förordning (EEG) nr 1837/80 av den 27 juni 1980 (EGT L 183, s. 1, nedan kallad förordning nr 1837/80; fransk version: vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).
- 2 I artikel 9 i denna förordning, i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 871/84 av den 31 mars 1984 (EGT L 90, s. 35; fransk version: vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), tilläts Förenade kungariket att bevilja ett rörligt slaktbidrag för får.
- 3 För att förhindra att utbetalningen av bidraget skulle störa handeln mellan medlemsstaterna och snedvrیدا konkurrensen mellan producenter i olika regioner, fastslogs i artikel 9.3 att om bidraget utbetalades för sådana produkter skulle åtgärder vidtas som möjliggjorde att ett motsvarande belopp — allmänt benämnt "clawback" — togs ut vid export av produkterna från den berörda medlemsstaten.

4 I kommissionens förordning (EEG) nr 1633/84 av den 8 juni 1984 om tillämpningsföreskrifter för det rörliga slaktbidraget för får och om upphävande av förordning (EEG) nr 2661/80 (EGT L 154, s. 27, nedan kallad förordning nr 1633/84) fastställdes sätten för beräkning och indrivning av clawback.

5 I artikel 4.1 och 4.2 i den förordningen föreskrevs följande:

”1. Vad gäller Förenade kungariket skall det belopp som krävs vid utförsel från region 5 av de produkter som avses i artikel 1 a och 1 c i förordning (EEG) nr 1837/80, enligt artikel 9.3 i den förordningen fastställas varje vecka av kommissionen. Beloppet skall vara exakt samma som det bidragsbelopp som fastställs enligt artikel 3.1 för den vecka under vilken utförseln av produkterna i fråga ägde rum.

2. Vid utförsel från region 5 av de produkter som avses i artikel 1 a och 1 c i förordning (EEG) nr 1837/80 skall en säkerhet ställas. Säkerheten skall av Förenade kungariket fastställas på en nivå som täcker det belopp som skall betalas enligt punkt 1, och skall inte vara mindre än det prognosticerade bidragsbeloppet för den vecka som föregår den under vilken utförseln äger rum. Säkerheten skall släppas så snart det belopp som avses i punkt 1 har betalats.”

6 Genom rådets förordning (EEG) nr 3013/89 av den 25 september 1989 om den gemensamma organisationen av marknaden för får- och getkött (EGT L 289, s. 1, nedan kallad förordning nr 3013/89), tillämplig från och med den 1 januari 1990, upphävdes förordning nr 1837/80 och inrättades en ny gemensam organisation. Genom denna förordning upprättades en gemensam marknad, med undantag för vissa övergångsbestämmelser. Bland dessa ingick närmare bestämt ett tillstånd för Förenade kungariket att bevilja ett rörligt slaktbidrag till och med regleringsåret 1992. Artikel 9.3 i förordning nr 1837/80 i dess ändrade lydelse byttes ut mot

artikel 24.5 i förordning nr 3013/89 som i sak har exakt samma ordalydelse. Om bidraget utbetalades skulle clawback tas ut på det kött som lämnade Förenade kungariket.

- 7 Genom kommissionens förordning (EEG) nr 3246/91 av den 7 november 1991 om tillstånd för Förenade kungariket att upphöra med att bevilja det rörliga slaktbidraget för får i Storbritannien och om avsteg från förordning nr 1633/84 (EGT L 307, s. 16) hade tillstånd redan givits för att avskaffa bidraget från och med början av regleringsåret 1992.
- 8 År 1990 hänsköts fyra tolkningsfrågor till domstolen avseende giltigheten av artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1633/84.
- 9 I sin dom av den 10 mars 1992 i förenade målen C-38/90 och C-151/90, Lomas m. fl. (Rec. 1992, s. I-1781, nedan kallad domen i målet Lomas) fastslog domstolen följande:

”1. Artikel 4.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1633/84 av den 8 juni 1984 om tillämpningsföreskrifter för det rörliga slaktbidraget för får och om upphävande av förordning (EEG) nr 2661/80 är ogiltig, eftersom det i denna föreskrivs att det skall tas ut ett clawback-belopp som i de flesta fall inte exakt motsvarar det belopp som faktiskt har beviljats i form av slaktbidrag. Därigenom har kommissionen överskridit de befogenheter som den tilldelats enligt artikel 9.3 i rådets förordning (EEG) 1837/80 av den 27 juni 1980 om den gemensamma organisationen av marknaden för får- och getkött, i dess lydelse enligt rådets förordning (EEG) nr 871/84 av den 31 mars 1984. Artikel 4.2 i förordning (EEG) nr 1633/84 är således likaledes ogiltig, eftersom det i denna föreskrivs en skyldighet att såsom säkerhet ställa ett belopp avsett att garantera det belopp som skall erläggas enligt artikel 4.1.

2. Det faktum att artikel 4.1 och 4.2 i förordning (EEG) nr 1633/84 har fastställts vara ogiltiga kan inte åberopas med verkan från ett datum från tiden före denna dom, med undantag för de ekonomiska aktörer eller deras rättsinnehavare som före denna dag har väckt talan, eller anfört ett enligt tillämplig nationell rätt motsvarande klagomål.

3. Enligt gemenskapsrätten åligger det Förenade kungariket att kräva att handlingar som avser export av får eller fårkött som omfattas av clawback uppvisas samt att verksamma påföljder åläggs de aktörer som lämnar felaktiga uppgifter i sådana handlingar”.

10 Kommissionen antog därefter förordning (EEG) nr 1922/92 av den 13 juli 1992 om ändring av förordning nr 1633/84 om tillämpningsföreskrifter för det rörliga slaktbidraget för får och om upphävande av förordning (EEG) nr 2661/80 samt bestämning av villkoren för ersättning för den återbetalning av clawback som följer av domstolens dom i de förenade målen C-38/90 och C-151/90 (EGT L 195, s. 10, nedan kallad förordning nr 1922/92 eller den omtvistade förordningen).

11 Genom artikel 1.1 i den förordningen ersattes artikel 4.1 i förordning nr 1633/84 med följande text:

”1. Vad gäller Förenade kungariket skall det clawback-belopp som skall uppbäras vid avsändelse av de produkter som avses i artikel 1 a och 1 c i förordning (EEG) nr 3013/89 från region 1, enligt artikel 24.5 i den förordningen, vara exakt samma som de bidragsbelopp som fastställs enligt artikel 3.1 och som faktiskt beviljas för de produkter som omfattas av nämnda clawback.

På begäran av aktören skall clawback-beloppet fastställas till samma som det genomsnittliga beloppet av de bidrag som fastställts för den vecka som produkterna avsänts och de tre föregående veckorna.

En aktör skall inom 28 dagar från meddelandet från de behöriga myndigheterna i Förenade kungariket ange vilket av de ovannämnda alternativen som han avser att använda sig av. Det alternativ som han väljer skall gälla för alla clawback-belopp som aktören är skyldig att betala.

Om det första alternativet väljs, skall aktören samtidigt på ett tillfredsställande sätt dokumentera för de behöriga myndigheterna i Förenade kungariket det bidragsbelopp som faktiskt beviljats för de produkter som omfattas av clawback. Perioderna för inlämning av dokumentation får förlängas av dessa myndigheter med ytterligare 60 dagar.

Om det andra alternativet väljs, skall de behöriga myndigheterna i Förenade kungariket meddela aktören det clawback-belopp som beräknats enligt andra stycket.

Om aktören inte anger önskat alternativ inom 28 dagar eller, i fall när det första alternativet väljs, inte inom den ytterligare perioden på 60 dagar visar upp den tillfredsställande dokumentation som nämns ovan, skall säkerheten förverkas helt”.

- 12 Artikel 2, som är den bestämmelse som har ifrågasatts i föreliggande förfarande (nedan kallad den omtvistade artikeln) har följande lydelse:

”1. Aktörer eller av dem bemyndigade personer som före domstolens dom av den 10 mars 1992 i de förenade målen C-38/90 och C-151/90 väckt talan eller anfört motsvarande klagomål enligt tillämplig nationell lag vad gäller den beräkningsmetod som använts för clawback-belopp enligt artikel 3.1 i förordning (EEG) nr 1633/84 är berättigade till en återbetalning, inom de tidsgränser och enligt förfarandet i gällande nationell lag, av skillnaden mellan det clawback-belopp de erlagt och det bidragsbelopp som fastställts enligt artikel 4.1 i ovannämnda förordning och som faktiskt beviljats för samma produkter.

Alternativt, på begäran av aktören, får återbetalning ske av skillnaden mellan det clawback-belopp som faktiskt erlagts och det genomsnittliga beloppet av de bidrag som fastställts för den vecka när produkterna avsänts och de tre föregående veckorna.

2. Före den 30 november 1992 skall de personer som avses i punkt 1 närmare ange följande till de behöriga myndigheterna i Förenade kungariket:

— Det datum från vilket deras krav börjar gälla.

— Det clawback-belopp som erlagts från detta datum till och med den 10 mars 1992.

— Såvida de inte har lämnat en begäran enligt punkt 1 andra stycket, det bidrag som faktiskt beviljats för de produkter som omfattas av clawback.

Dessutom skall tillfredsställande dokumentation lämnas till de behöriga myndigheterna i Förenade kungariket avseende ovannämnda upplysningar.

3. De behöriga myndigheterna i Förenade kungariket skall före den 31 december 1992 informera kommissionen om antalet krav på återbetalning som framställts enligt punkt 1 med en närmare angivelse av vilken period som kraven avser och vilka belopp som krävs tillbaka”.

- 13 Sökandenas, i föreliggande mål, verksamhet består i att exportera fårkött från Förenade kungariket, i synnerhet levande kreatur. Till skillnad från vad fallet var mellan år 1980 och år 1992 har de inbetalat vissa belopp till den myndighet som i Storbritannien är behörig att övervaka systemet med rörligt slaktbidrag, nämligen Intervention Board for Agricultural Produce (interventionsorganet för jordbruksprodukter, nedan kallat interventionsorganet). Dessa inbetalningar utfördes på grundval av fakturor som angav de clawback-belopp som hade räknats ut av interventionsorganet och som grundade sig på sökandenas tulldeklARATIONER avseende de exporterade kvantiteterna och kategorierna av får. Med anledning av domen i målet Lomas betalade inte sökandena de fakturor som fortfarande var under handläggning den 10 mars 1992. Sökandena hade före den 10 mars 1992, dagen för sagda dom, anhängiggjort ett överklagande och begärt återbetalning för de belopp som hade betalats med tillämpning av artikel 4 i förordning nr 1633/84.
- 14 År 1994 ställdes med stöd av artikel 177 i EG-fördraget en ny begäran om förhandsavgörande till domstolen med en rad frågor avseende giltigheten och tolkningen av artikel 4.1 i förordning nr 1633/84 i dess lydelse enligt förordning nr 1922/92.
- 15 I sin dom av den 8 februari 1996 i mål C-212/94, FMC m. fl. (REG 1996, s. I-389, nedan kallad domen i målet FMC) fastslog domstolen följande:

”1. Frågornas prövning har inte visat på någon omständighet av sådant slag att den påverkar giltigheten av artikel 4.1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1633/84 av den 8 juni 1984 om tillämpningsföreskrifter för det rörliga slaktbidraget för får samt upphävande av förordning (EEG) nr 2661/80, såsom den ändrats genom artikel 1 i kommissionens förordning (EEG) nr 1922/92 av den 13 juli 1992 om ändring av förordning nr 1633/84 och om bestämning av villkoren för den återbetalning av clawback som följer av domstolens dom i de förenade målen C-38/90 och C-151/90, samt av artikel 2 i förordning nr 1922/92.

2. Det beviskrav som uppställs i artikel 4.1 i ovannämnda förordning nr 1633/84, såsom den ändrats genom artikel 1 i ovannämnda förordning nr 1922/92, och i artikel 2 i den senare förordningen, skall tolkas på så sätt att aktörerna för de behöriga

myndigheterna i Förenade kungariket måste uppvisa tillfredsställande dokumentation, i enlighet med nationell rätt och inom de frister som fastställs i förordning nr 1922/92, avseende det bidragsbelopp som faktiskt har beviljats för de produkter som omfattas av clawback, under förutsättning att de tillämpliga nationella bestämmelserna inte undergräver gemenskapsrättens räckvidd och verkan.

3. Vad angår begäran om återbetalning av felaktigt uppburen clawback som betalats före den 10 mars 1992, skall punkt 30 i domen i målet Lomas m. fl. (C-38/90 och C-151/90) tolkas på så sätt att den gör det möjligt för aktörer eller deras rättsinnehavare som före denna dag har väckt talan, eller anfört ett enligt tillämplig nationell rätt motsvarande klagomål, att göra gällande ogiltigheten av artikel 4.1 och 4.2 i ovannämnda förordning nr 1633/84 räknat från den dag då bestämmelsen trädde kraft, med undantag för tillämpning — inom gemenskapsrättens ramar — av eventuella nationella bestämmelser om begränsning av den period som avser tiden före ingivandet av begäran och för vilken återbetalning av felaktigt uppburna belopp kan erhållas.

4. I fråga om de punkter som inte regleras i artikel 2 i ovannämnda förordning nr 1922/92, bör de nationella domstolar som har att ta ställning till ett yrkande om återbetalning av felaktigt uppburen clawback tillämpa sin nationella rätt, förutsatt att bestämmelserna i denna inte är mindre förmånliga än bestämmelserna för liknande inhemska förfaranden och att de inte i något fall tillämpas på ett sätt som i praktiken gör det omöjligt eller onödigt svårt att utöva de rättigheter som följer av gemenskapens rättsordning”.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 16 Föreliggande talan registrerades vid domstolens kansli den 11 september 1992 under målnummer C-356/92 och det skriftliga förfarandet genomfördes vid domstolen. Talan väcktes dessutom i två fall som registrerades vid domstolens kansli den 11 september 1992 under målnumren C-355/92 och C-357/92. Ett fjärde mål registrerades den 24 september 1992 under målnummer C-370/92.

- 17 Genom beslut av den 3 november 1992 förenades målen med avseende på förfarandet och domen.
- 18 Genom beslut av domstolens ordförande av den 18 mars 1983 tilläts Förenade kungariket att intervensera till stöd för kommissionens yrkanden.
- 19 Till följd av att rådets beslut 93/350/Euratom, EKSG, EEG av den 8 juni 1993 om ändring av beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom, om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt (EGT L 144, s. 21) trädde i kraft den 1 augusti 1993, överfördes de förenade målen till förstainstansrätten genom domstolens beslut av den 27 september 1993. De registrerades vid förstainstansrättens kansli under målnumren T-455/93, T-454/93, T-456/93 respektive T-457/93.
- 20 Genom skrivelse av den 6 juni 1994 begärde sökandena i målen T-455/93, T-456/93 och T-457/93 att förfarandena skulle vilandeförklaras i avvaktan på domstolens dom avseende frågorna i begäran om förhandsavgörande i målet C-212/93 (domen i målet FMC). Förfarandena i de fyra målen vilandeförklarades genom förstainstansrättens beslut av den 25 oktober 1994.
- 21 Till följd av att domen i målet FMC meddelades den 8 februari 1996 begärde förstainstansrätten genom skrivelse av den 26 mars 1996 att parterna skulle inkomma med yttranden avseende återupptagande av förfarandena.
- 22 Den 24 april 1996 inkom kommissionen med sitt yttrande och gjorde gällande att sökandena inte hade intresse av att fullfölja förfarandena, eftersom deras argument hade prövats i domen i målet FMC. Genom skrivelser av den 3 och den 17 maj 1996 underströk sökandena i föreliggande mål att deras situation var annorlunda, eftersom de exporterade levande får och gjorde gällande att domen i målet FMC endast rörde köttexporterande aktörers intressen.

- 23 Genom skrivelser av den 4 september, den 8 juli och den 27 augusti 1996 upplyste sökandena i målen T-454/93, T-456/93 och T-457/93 förstainstansrätten om att de önskade återkalla sin talan. Dessa mål avskrevs genom fjärde avdelningens ordförandes beslut av den 2 oktober 1996.
- 24 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet utan att vidta föregående åtgärder för bevisupptagning. Den beslutade emellertid att ställa ett antal frågor till kommissionen, vilken den gjorde 30 augusti 1996. Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid offentlig förhandling den 21 november 1996.
- 25 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall
- förklara att talan kan tas upp till prövning,
  - ogiltigförklara artikel 2 i förordning nr 1922/92,
  - förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.
- 26 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan,
  - förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

- 27 Förenade kungariket har yrkat att förstainstansrätten skall ogilla talan.

Rättsfrågorna

- 28 I föreliggande fall har svaranden och intervenienten, vilket för övrigt har fastställts, inte ifrågasatt att sökandena är direkt och personligen berörda av den omtvistade artikeln i den mening som avses i artikel 173 fjärde stycket i EG-fördraget. Talan kan således tas upp till prövning.

Upptagande till sakprövning av den grund som avser att artikel 2 i förordning nr 1922/92 är ogiltig med avseende på handel med levande kreatur

Parternas argument

- 29 I de skrivelser som avses i punkt 22 ovan, närmare bestämt under sammanträdet, har sökandena försökt att påvisa skillnader mellan fallet med handel med levande kreatur och fallet med fårkött genom att påstå att sistnämnda handel var den enda som avsågs i domen i målet FMC. De har gjort gällande att trots att den omtvistade artikeln konstaterades vara rättsenlig i domen i målet FMC, skulle den inte omfatta annat än handeln med fårkött, i den mån som produkterna enligt de tillämpliga reglerna skulle exporteras inom en frist på 21 dagar efter att aktören, vanligtvis producenten, mottagit bidraget. I sådana fall skulle nämligen beräkningen av clawback-beloppet genom hänvisning till det genomsnittliga bidragsbeloppet under en period om fyra veckor ge ett resultat som med stor sannolikhet låg mycket nära de bidragsbelopp som faktiskt utbetalats. Vad däremot gäller levande kreatur, skulle fåren sättas i karantän under 30 dagar före exporten, dagen för sättandet i karantän skulle anses vara exportdatum med avseende på tillämpningen av 21-dagarsregeln, men clawback-beloppet skulle beräknas på det faktiska exportdatumet. Dessutom skulle clawback gälla en högre vikt än den som bidraget

beräknats på, eftersom fåren fortsatte att beta under karantänperioden. Dess belopp skulle därför skilja sig betydligt från det faktiska bidragsbeloppet. Vid sammanträdet har sökandena begärt att få visa den expertrapport som de har låtit utarbete i denna fråga.

- 30 Såväl kommissionen som Förenade kungariket har framfört invändningar mot att expertutlåtandet förelagts efter det att det skriftliga förfarandet avslutats, eftersom de inte hade fått tillfälle att sätta sig in i det före sammanträdet. De gör i vilket fall som helst gällande att denna grund går utöver föremålet för talan såsom detta ursprungligen angetts och inte kan tas upp till sakprövning i enlighet med artikel 48.2 i rättegångsreglerna för förstainstansrätten.

Förstainstansrättens bedömning

- 31 I artikel 38.1 i domstolens rättegångsregler, som är tillämplig då förfarandet har påbörjats och vars ordalydelse exakt motsvarar den i artikel 44.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, föreskrivs att ansökan som bland annat skall innehålla uppgifter om föremålet för talan samt en kortfattad framställning av grunderna för denna. I artikel 42.2 i domstolens rättegångsregler, som motsvarar artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler, föreskrivs att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet.
- 32 Eftersom de regler som styr genomförandet av systemet med rörligt slaktbidrag var tillämpliga vid varje relevant tidpunkt, såväl på handeln med levande kreatur som på handeln med fårkött, var den särskilda situation som är utmärkande för de aktörer som handlar med levande kreatur med nödvändighet känd för sökandena redan från början. Sökandena hade således kunnat åberopa denna situation till stöd för en särskild grund i sin ansökan. Att dom meddelats i målet FMC utgör inte en ny rättslig eller faktisk omständighet som gör det möjligt för sökandena att åberopa regeln i ovannämnda artikel 48.2. Denna grund kan således inte tas upp till sakprövning, varför förstainstansrätten redan under sammanträdet har vägrat att som bevisning godta det expertutlåtande som sökandena önskar förete.

- 33 Det förfarande som sökandena har inlett vid den nationella domstolen har under alla omständigheter vilandeförklarats, varför den omständigheten att denna ytterligare grund inte prövas berövar dem möjligheten att åberopa den inom ramen för sagda nationella förfarande. Den nationella domstolen är nämligen fortfarande behörig att kontrollera om sökandenas situation berättigar dem till en annan lösning än i domen i målet FMC och, om den bedömer att det är nödvändigt, hän-skjuta alla frågor som omfattas av gemenskapsrätten till domstolen enligt artikel 177 i EG-fördraget.
- 34 Sökandena har även åberopat två andra grunder till stöd för sin begäran om ogiltigförklaring, vilka avser åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar respektive åsidosättande av proportionalitets-principen.

Första grunden: huruvida principerna om rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts

Sökandenas argument

- 35 Den första grunden delas in i två delar. Den första hänför sig till regler i engelsk rätt avseende återkrav av belopp som en offentlig myndighet har uppburit olagligt. Den andra är knuten till de villkor för återbetalning som fastställs i den omtvistade artikeln.

— Första delen av grunden, som hänför sig till engelsk rätt i fråga om återkrav av belopp som inbetalats utan grund

- 36 Sökandena har gjort gällande att bestämmelsen i fråga strider mot principerna om rättssäkerhet och skydd för berättigade förväntningar, eftersom de vid den tidpunkt då de väckte talan hade en berättigad förväntning att återfå de belopp som

de hade rätt till i enlighet med principerna i engelsk rätt. De har förklarat att de har väckt talan vid engelska High Court angående sin begäran om återbetalning av de belopp som de har erlagt såsom clawback innan dom meddelades i målet Lomas. Inom ramen för sagda förfaranden har de för det första gjort gällande att de har rätt till återbetalning av hela de belopp som de har betalat, vilket de har motiverat med att de nationella myndigheterna inte har laglig rätt att ålägga clawback. För det andra har de gjort gällande att även om interventionsorganet skulle ha rätt att ålägga clawback, har det inte förekommit något lagligt betalningsanspråk, eftersom samtliga betalningsanspråk i fråga om beräkningen av de belopp som skulle utbetalas grundade sig på en ogiltig bestämmelse, nämligen artikel 4 i förordning nr 1633/84. För det tredje anser sökandena att de har rätt till återbetalning av skillnaden mellan den clawback de hade ålagts betala och de belopp som de skulle ha betalat om en laglig beräkningsmetod hade tillämpats.

37 Enligt sökandena har domstolen i domen i målet Lomas uttryckligen medgivit att det är den nationella domstolen som skall fatta beslut om rätten till återbetalning. De medger att domstolen föreföll vara av uppfattningen att återbetalningen endast kunde avse skillnaden mellan clawback-beloppet och bidraget. De anser emellertid att domstolen inte har gjort ett slutgiltigt uttalande i det avseendet, eftersom den aldrig har avgjort vilka regler som skulle tillämpas på återbetalningen. Enligt dem verkar det som om domstolen hade lämnat uppgiften att avgöra vilka regler som är tillämpliga till de nationella domstolarna, eftersom punkt 30 i domen avser alla dem som har inlett förfaranden "enligt tillämplig nationell rätt". Det skulle följaktligen vara den nationella domstolens sak att avgöra om rätten till återbetalning begränsas till att endast omfatta skillnaden mellan clawback-beloppet och det faktiskt beviljade bidraget eller om sökandena vid en första anblick har rätt att återfå de utbetalade beloppen i sin helhet, med förbehåll för giltiga motargument från interventionsorganet, exempelvis avseende obehörig vinst.

38 Enligt sökandena skulle det följa av de principer som House of Lords har fastslagit i målet Woolwich Equitable Building Society mot Inland Revenue Commissioners (1993, AC 70, nedan kallat Woolwich E B S) att de vid en första anblick har rätt till återbetalning av hela det erlagda clawback-beloppet, med förbehåll för giltiga motargument som eventuellt skulle kunna framläggas av sökanden. Den omtvistade artikeln, som ersätter de nationella reglerna i fråga om återbetalning av belopp som har inbetalats utan grund, skulle påverka sökandenas berättigade förväntningar i

ämnet samt principen om rättssäkerhet, eftersom den skulle försvåra återbetalningsförfarandet avseende beloppen i fråga. Medan det enligt engelsk rätt i princip skulle vara möjligt att erhålla återbetalning av de utbetalade beloppen i sin helhet, med förbehåll för välgrundade motargument, skulle den omtvistade artikeln befria interventionsorganet från skyldigheten att framföra motargument och tvinga sökandena att begränsa sina krav till skillnaden mellan det utbetalade beloppet och det belopp som borde ha betalats.

- 39 Slutligen anser sökandena att kommissionen med tillämpning av artikel 176 i EG-fördraget inte var skyldig att anta bestämmelsen i fråga.

— Andra delen av grunden, som hänför sig till de villkor för återbetalning som fastställs i den omtvistade artikeln

- 40 Sökandena har gjort gällande att det system för återbetalning som föreskrivs i andra stycket i första punkten i den omtvistade artikeln är behäftat med samma fel som den beräkningsmetod som fastslås i artikel 4.1 i förordning nr 1633/84 och som domstolen fastslog vara ogiltig i domen i målet Lomas. I själva verket skulle de båda beräkningssätten vara mycket likartade, eftersom det i det omtvistade systemet föreskrivs att skillnaden mellan det faktiskt betalade clawback-beloppet och det genomsnittliga belopp av de bidrag som fastställts för den vecka som produkterna avsänts och de tre föregående veckorna skall återbetalas, medan det i artikel 4.1 föreskrevs att clawback-beloppet skulle fastställas uppgå till bidragsbeloppet för den vecka under vilken produkterna i fråga utfördes ur Förenade kungariket.
- 41 Vad beträffar den alternativa beräkningsmetod som föreskrivs i första stycket i första punkten i den omtvistade artikeln, vilken gör det möjligt för aktörerna att erhålla återbetalning av skillnaden mellan det utbetalade clawback-beloppet och det bidragsbelopp som faktiskt beviljats för samma produkter, anser sökandena att de genom denna metod åläggs en bevisbörda för något som är omöjligt att visa av den enkla anledningen att bidragen i fråga har betalats till uppfödarna och inte till exportörerna och att de sistnämnda således inte kan fastställa beloppet av de bidrag som beviljats med någon som helst säkerhet.

Kommissionens och Förenade kungarikets argument

- 42 Som svar på den första delen av grunden har kommissionen anfört att det av ett flertal skäl är uteslutet att sökandena med rätta skulle kunna ha hoppats återfå hela det utbetalade clawback-beloppet. För det första skulle det av domen i målet Lomas framgå att sökandena inte hade rätt till återbetalning av hela det utbetalade clawback-beloppet, utan endast av skillnaden mellan det beviljade bidragsbeloppet och det utbetalade clawback-beloppet, för det fall det sistnämnda översteg sagda belopp. När sökandena anhängiggjorde sitt förfarande vid High Court, skulle det för det andra inte ens ha varit säkert att metoden för beräkning av clawback var ogiltig, eftersom domstolen ännu inte hade meddelat domen i målet Lomas. Eftersom den dom av House of Lords som sökandena grundar sig på meddelades först den 20 juli 1992, efter att den omtvistade artikeln antagits, anser kommissionen på samma sätt att det är svårt att förstå hur den skulle kunna inge sökandena några som helst berättigade förväntningar. Enligt dem är det uppenbart att det innan domen meddelades inte förelåg någon rätt till återbetalning enligt common law i sådana fall som det föreliggande. Sökandena borde dessutom ha förutsett att om domstolen i sin dom i målet Lomas skulle komma att ogiltigförklara det beräkningssätt som fastställdes i artikel 4.1 i förordning nr 1633/84, skulle kommissionen inte ha haft något annat val än att anta en bestämmelse som den ifrågavarande för att uppfylla sin skyldighet enligt artikel 176 i EG-fördraget. Slutligen är den tolkning som sökandena gör av ordvalet i punkt 30 i domen i målet Lomas, avseende förfaranden inledda "enligt tillämplig nationell rätt", fullständigt felaktig.
- 43 Kommissionen har i fråga om den andra delen av grunden invänt att det inte borde ha varit omöjligt för en exportör att avgöra det bidragsbelopp som utbetalats för sådana produkter för vilka clawback senare skulle betalas. Den har emellertid medgett att detta kunde medföra vissa problem och att det är av den anledningen som det i den omtvistade artikeln föreskrivs ett andra system för återbetalning. Detta andra system skulle utgöra en skälig lösning för de personer som åsamkats skada av att den i artikel 4 i förordning nr 1633/84 fastställda metoden var olaglig.

- 44 Förenade kungariket anser att den första grunden är baserad på ett felaktigt antagande, då den utgår från att sökandena har rätt att återfå samtliga belopp som utbetalats såsom clawback, medan det av domen i målet Lomas skulle framgå att deras rätt till återbetalning är strikt knuten till överskjutande utbetalningar. Även om den omtvistade artikeln inte hade antagits skulle det vara uppenbart att sökandena skulle ha varit skyldiga att i enlighet med nationella regler om bevisbörda fastställa storleken på de belopp sökandena ansåg sig ha betalat utöver vad de var skyldiga. Den dom av House of Lords som sökandena har åberopat innehåller ingen uppgift som skulle kunna ändra denna bevisbörda. Den enda konsekvens som följer av att den omtvistade artikeln antogs skulle ha varit att det förelåg ett andra system för återbetalning i syfte att minska de svårigheter som sökandena skulle kunna möta vid uppfyllandet av sin bevisbörda.

Förstainstansrättens bedömning

— Första delen av grunden, som hänför sig till engelsk rätt i fråga om återkrav av belopp som inbetalats utan grund

- 45 Före domen i målet Lomas var inte anspråken på betalning av clawback helt i avsaknad av rättslig grund, trots att artikel 4.1 och 4.2 i förordning nr 1633/84 fastslogs vara ogiltig i den domen (se ovan punkt 9).
- 46 Då domstolen ogiltigförklarade artikel 4.1 och 4.2, underströk den att även om alla uttag av penningbelopp vid export till en annan medlemsstat i princip utgör ett hinder för den fria rörligheten för varor inom den gemensamma marknaden, kan ett sådant uttag likväl motiveras inom ramen för en organisation av marknaden som ännu inte är helt enhetlig när uttaget är avsett att kompensera olikheter som följer av att denna organisation har genomförts bristfälligt, i syfte att göra det möjligt för de produkter som omfattas av denna att röra sig på lika villkor utan att konkurrensen mellan producenter från olika regioner snedvrids på ett konstgjort sätt (punkt 15 i domen i målet Lomas). Därav följde att det var nödvändigt att reglerna för uttag av clawback var uppställda på ett sådant sätt att denna neutraliserade verkan av bidraget då de produkter som omfattats av denna stödåtgärd

lämnade den berörda regionen, utan att systemet kunnat utgöra en fördel för producenterna i den regionen, vilket skulle ha varit fallet om det clawback-belopp som uttagits hade varit lägre än det beviljade bidragsbeloppet och utan att deras konkurrensmässiga ställning påverkas, vilket hade varit fallet om clawback-beloppet hade överstigit bidragsbeloppet (punkt 17 i domen i målet Lomas).

- 47 Således avsåg inte domstolens beslut principen med åläggande av clawback i sig, utan det faktum att artikel 4.1 inte säkerställde att metoden för beräkning av clawback uppnådde sitt syfte, det vill säga att neutralisera bidraget vid export av produkterna. Det är vad domstolen har bekräftat i domen i målet FMC, där den konstaterade att uppbörden av clawback i princip var giltig (punkt 28). Om clawback alls inte skulle ha uppburits, hade detta medfört en ännu flagrantare snedvridning av konkurrensen mellan producenterna och detta skulle ha åsidosatt den grundläggande principen för uppbörd av clawback. En medlemsstat som använder sig av möjligheten att betala ett rörligt slaktbidrag är därför enligt gemenskapsrätten skyldig att säkerställa att detta system genomförs på ett sätt som inte strider mot denna princip.
- 48 Det skall likaledes påpekas att den i Förenade kungariket behöriga nationella myndighetens skyldighet att kräva betalning av clawback vid export av de produkter som kommit i åtnjutande av ett bidrag inte följde av artikel 4 i förordning nr 1633/84, utan av artikel 9.3 i förordning nr 1837/80, därefter ändrad genom förordning nr 871/84, därefter av artikel 24.5 i förordning nr 3013/89, i vilken det klargjordes att en avgift som motsvarade bidraget skulle tas ut då produkterna exporterades från den berörda medlemsstaten. Trots domen i målet Lomas var en medlemsstat som använt sig av möjligheten att betala ett rörligt slaktbidrag enligt artikel 9.1 i förordning nr 1837/80 i dess ändrade lydelse skyldig att förvissa sig om att ett belopp som motsvarade det utbetalade bidraget togs ut på de produkter som lämnade dess territorium. Därav följer att det inte helt saknade rättslig grund att en nationell myndighet krävde att clawback erlades på grundval av artikel 4 i förordning nr 1633/84, trots att det senare hade fastställts att punkterna 1 och 2 i denna artikel var ogiltiga.

- 49 För övrigt har de bidrag som utbetalades till aktörerna före domen i målet Lomas uppburits i full medvetenhet om de villkor som fastställs i gemenskapsrätten för ett sådant system. Det är lämpligt att utgå från antagandet att aktörerna skulle godta att ett belopp som motsvarade bidraget togs ut på produkterna om dessa exporterades. Denna skyldighet att återbetala bidraget utgjorde en väsentlig beståndsdel av genomförandet av systemet med rörliga bidrag inom gemenskapsrätten. Därav följer att de aktörer som kommit i åtnjutande av ett bidrag för vissa produkter inte kunde ha berättigade förväntningar på sin rätt att behålla bidraget om de exporterade sagda produkter. Sökandena medger i sina inlagor att de före domen i målet Lomas har betalat de clawback-belopp som utkrävdes av dem, eftersom de trodde att de var förpliktade i lag att betala dem. Vid den tidpunkt då de förvärvade produkterna från aktörer som kommit i åtnjutande av bidraget, förväntade de sig med andra ord att detta bidrag skulle återfås om produkterna exporterades.
- 50 I den mån som sökandena åberopar principer i engelsk rätt till stöd för sin grund, bör det understrykas att genomförandet av systemet enligt engelsk rätt själv följer av åtgärder som vidtagits med anledning av gemenskapsrätten. Med beaktande av det grundläggande kravet på att bidragssystemet skall fungera, det vill säga nödvändigheten av att undanröja all konstlad snedvridning av konkurrensen mellan producenter i olika regioner, kunde inte sökandena hoppas på att undgå att betala clawback. Tvärtemot vad de hävdar, kunde således inte återbetalningskraven bedömas enligt nationell rätt efter domen i målet Lomas, i den meningen att hela det uppburna clawback-beloppet och inte bara mellanskillnaden mellan det överskjutande clawback-belopp som inbetalats och det faktiskt beviljade bidraget skulle återbetalas till aktörerna.
- 51 Även om tolkningen och tillämpningen av nationell rätt uteslutande är en sak för de nationella domstolarna, måste en part som vid förstainstansrätten åberopar principen om skydd för berättigade förväntningar på grundval av en specifik rättighet som härleds ur nationella regler anföra tillräcklig bevisning för att denna rättighet föreligger. Sökandena, som hävdar att rätten till återbetalning av

clawback-belopp som olagligen uppbars före den 10 mars 1992 skall avgöras med hänvisning till engelsk rätt, har i föreliggande fall inte bevisat att engelsk rätt faktiskt gjorde det möjligt för dem att från och med detta datum hysa berättigade förväntningar av det slag de har hävdad.

- 52 Det är uppenbart att beslutet av House of Lords i målet Woolwich E B S (se punkt 38 ovan), då det fattades den 20 juli 1992, utgjorde en betydande förändring av den föreliggande rätten i fråga om återbetalningskrav avseende belopp som utbetalats med förbehåll till en offentlig myndighet på grundval av en skyldighet som senare förklarats vara lagstridig. Detta framgår tydligt vid en läsning av House of Lords samtliga medlemmars anföranden, däribland exempelvis Lord Browne-Wilkinsons, vilken uttryckte majoritetens ståndpunkt och förklarade att samtliga medlemmar var överens om att "enligt nu gällande rätt kan avgifter som har betalats med förbehåll som svar på en olaglig skatt inte återbetalas med stöd av common law ... Den fråga som det inte råder enhällighet kring är om det finns skäl att göra en ny tolkning av de principer som ligger till grund för denna lösning, så att en rätt till återbetalning tillerkänns under sådana omständigheter. I det avseendet delar jag ... Lord Goffs ståndpunkt, vilken hävdar att det är vad som bör göras mot bakgrund av de skäl han har lagt fram".
- 53 Vad beträffar villkoren för att införa en rätt till återbetalning och närmare bestämt möjligheten att åberopa att en sökande har gjort en obehörig vinst i syfte att inte bevilja honom ersättning för belopp som en offentlig myndighet har krävt utan grund och som han har betalat till denna myndighet, har House of Lords självt hänvisat till domstolens dom av den 9 november 1983 i mål 199/82, San Giorgio (Rec. 1983, s. 3595). I den domen hävdade domstolen att gemenskapsrätten inte utgjorde hinder för att återbetalning av skatter eller avgifter förbjöds i ett nationellt rättssystem, när denna återbetalning skulle innebära en obehörig vinst för den som kom i åtnjutande av densamma, även om skatterna eller avgifterna i fråga hade uttagits av en nationell myndighet i strid med gemenskapsrätten. Som sökandena själva har medgivit i sina inlagor, är det den nationella domstol som handlägger deras ärenden som skall avgöra om överväganden avseende obehörig vinst skulle kunna hindra dem från att få ersättning för hela eller en del av de belopp som de har gjort anspråk på.

- 54 Av vad som ovan anförts följer att sökandena inte har bevisat att de kunde hysa några som helst berättigade förväntningar på grundval av omständigheterna eller den nationella rätten om att kunna få ersättning för hela det clawback-belopp som de betalat innan domen i målet Lomas meddelades. De har heller inte bevisat att principen om rättssäkerhet (som domstolen även har beaktat i domen i målet FMC — se punkt 26 i föreliggande dom i vilken den nationella domstolens första fråga återges) har åsidosatts.
- 55 Talan kan således inte vinna bifall på första delen av grunden.

— Andra delen av grunden, som hänför sig till de villkor för återbetalning som fastställs i den omtvistade artikeln

- 56 Det bör påpekas att första stycket i den omtvistade artikeln just verkställer ogiltighetsförklaringen i domen i målet Lomas, genom att bekräfta aktörernas rätt till återbetalning av skillnaden mellan det clawback-belopp som de har betalat och det bidragsbelopp som faktiskt har beviljats för samma produkter, ett beräkningsätt som domstolen har ansett vara giltigt i domen i målet FMC (punkt 34—36, samt 45).
- 57 Den alternativa metoden att beräkna det belopp som skall återbetalas grundar sig på det genomsnittliga bidragsbeloppet under en period om fyra veckor. Detta alternativ har erbjudits för att beakta de svårigheter som vissa aktörer har haft med att styrka de bidrag som faktiskt hade beviljats de aktörer från vilka de förstnämnda hade köpt produkterna i fråga. Det faktum att den har erbjudits påverkar inte giltigheten av en regel som har antagits med tillämpning av artikel 9.3 i förordning nr 1837/80 och av artikel 24.5 i förordning nr 3013/89, en regel som domstolen har fastslagit vara giltig i domen i målet FMC (punkt 37—45).
- 58 Talan kan således inte vinna bifall på sökandenas första grund.

Andra grunden: huruvida proportionalitetsprincipen har åsidosatts

Parternas argument

- 59 Sökandena anser att artikel 2 i förordning nr 1922/92 strider mot proportionalitetsprincipen i det att den ålägger dessa en bevisbörda som inte går att uppfylla för att erhålla den återbetalning som de har rätt till. Denna artikel skulle även ha till verkan att sökandena förvägrades verksamma rättsmedel, vilka tillförsäkras dem enligt gemenskapsrätten (se ovannämnda dom i målet San Giorgio, samt av den 19 november 1991 i förenade målen C-6/90 och C-9/90, Francovich m. fl., Rec. 1991, s. I-5357) och utgöra ett åsidosättande från kommissionens sida av den samarbetskyldighet som den har enligt artikel 5 i EG-fördraget.
- 60 Kommissionen och Förenade kungariket har invänt att de återbetalningsmetoder som fastställs i den omtvistade artikeln är förenliga med dess syfte att säkerställa att den princip om clawback som fastställs i artikel 9.3 i förordning nr 1837/80 tillämpas och att full verkan skall ges åt domen i målet Lomas, samt att dessa metoder även är nödvändiga för att uppnå detta syfte.
- 61 Enligt kommissionen skulle åläggandet av återbetalning av hela det clawback-belopp som sökandena har betalat rentav strida mot proportionalitetsprincipen. En sådan åtgärd skulle få till följd att betydande belopp kom att belasta gemenskapsbudgeten till förmån för sökandena som inte har någon laglig rätt till dessa belopp, ett faktum som skulle ge dem en omotiverad konkurrensfördel i förhållande till sina konkurrenter.
- 62 Förenade kungariket har påpekat att åtgärden i fråga är förenlig med domen i målet Lomas och att den således inte strider mot proportionalitetsprincipen. Enligt Förenade kungariket skulle det vara fullständigt normalt att en person som begär återbetalning av vissa belopp som har betalats utan grund är förpliktad att bevisa att den överskjutande betalningen föreligger och även dess belopp.

Förstainstansrättens bedömning

- 63 Det bör erinras om att den omtvistade artikeln är tillämplig på aktörer eller deras rättsinnehavare som före den 10 mars 1992 redan hade inlett lämpliga förfaranden för att begära återbetalning av de clawback-belopp som hade betalats före detta datum. Genom att inleda sådana förfaranden hade dessa aktörer redan åtagit sig att uppfylla den bevisbörda som inom ramen för en civilprocess åvilar varje part som begär återbetalning av pengar som vederbörande har rätt till, det vill säga att med avseende på den nationella rätten bevisa det exakta beloppet av den betalning som parten påstår sig ha betalat utan grund. Den omtvistade artikeln påverkar inte denna situation på något sätt, utan begränsar endast sådana aktörers rätt till återbetalning av skillnaden mellan de clawback-belopp som de har betalat och det faktiska bidragsbelopp som har beviljats för produkterna i fråga. De ålagda fristerna för att inkomma med sådana anspråk, med förbehåll för vissa bestämmelser i den omtvistade artikeln, samt nivån på den bevisning som krävs för att avgöra beloppet av denna skillnad i varje enskilt konkret fall fortsätter att regleras genom relevanta nationella processrättsliga bestämmelser (se i det avseendet domen i målet FMC, punkt 46—77).
- 64 De svårigheter att förete bevisning som sökandena har anfört är inte en följd av bestämmelserna i den omtvistade artikeln som sådana, utan av det sätt som sökandena bedrev sin ekonomiska verksamhet vid den relevanta tidpunkten och i synnerhet av det faktum att de inte begärde någon lämplig dokumentation i fråga om beviljade bidrag av de aktörer från vilka de köpte kreaturen. Som domstolen fastslog i domen i målet FMC, framstod det inte som uppenbart orimligt att låta bevisbördan vila på exportörerna och såväl i artikel 9.3 i förordning nr 1837/80 som artikel 24.5 i förordning nr 3013/89 föreskrevs att clawback-beloppet skulle motsvara bidragsbeloppet. En förutseende aktör, som visste att han skulle komma att betala clawback vid exporten av produkterna, borde således ha vidtagit lämpliga åtgärder för att sammanställa den dokumentation som i ett visst skede skulle komma att krävas för att styrka beloppet (punkt 36).
- 65 Talan kan således inte vinna bifall på den andra grunden.

66 Av vad som ovan anförts följer att talan skall ogillas.

Rättegångskostnader

67 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökandena har tappat målet och kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall dessa förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Med tillämpning av artikel 87.4 i rättegångsreglerna skall Förenade kungariket, som intervenerat i tvisten till stöd för kommissionen, bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Sökandena förpliktas att solidariskt ersätta rättegångskostnaderna.

3) Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland skall bära sina rättegångskostnader.

Lenaerts

Lindh

Cooke

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 juli 1997.

H. Jung

K. Lenaerts

Justitiesekreterare

Ordförande